

2. OECD Digital Economy Outlook (2017). URL: <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011.pdf>.

3. Соснін О. Цифровізація як нова реальність України. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/>.

4. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>.

УДК 342(043.2)

Ходаківська К.А., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Череватюк В.Б., к.і.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграція України – це процес, у якому Україна наближається до ЄС у політичній, економічній та соціальній сферах. Це передбачає впровадження в Україні європейських стандартів, зокрема у галузі прав людини. ЄС впливає на реалізацію прав людини в Україні за допомогою Угоди про асоціацію.

Інтеграція України до ЄС включає багато секторів, які визначають відносини між Києвом і Брюсселем. Угода моніториться за 24 напрямками, що, серед інших, охоплюють права людини та інтелектуальну власність. Однак варто зазначити, що інтеграція в різних секторах може відрізнятися за масштабами, станом виконання та часовим горизонтом очікуваних результатів [1, с. 15].

Україна прийняла цілий ряд законів, які відповідають європейським стандартам захисту прав і свобод громадян. Однак ефективний захист цих прав залежить не тільки від наявності законодавства, але й від його реалізації та забезпечення. Ефективність дії конституційних норм може бути досягнута тільки за умови високої правової культури не лише серед державних службовців, але й серед усіх громадян. Адже *євроінтеграція* – це і зміна світогляду. Ми маємо відповідати новим світоглядним стандартам, **таким як відповідальність, повага один до одного, до права та гідності**. Діяти як європеєць – це не тільки внести зміни в законодавство, а й дотримуватись його без усяких умовностей.

Сьогодні Україна зосереджує зусилля на реформуванні правової системи з метою створення соціальної, демократичної та правової

держави. Основу цих реформ повинні становити конституційні принципи, оскільки саме Конституція є головним гарантом захисту прав і свобод людини. Практична реалізація прав людини є основним критерієм оцінки рівня демократичного розвитку будь-якої держави та суспільства в цілому.

Конституційні права відрізняються від інших видів права наявністю власної системи та характерних ознак. Ці права мають пріоритет, тобто всі інші права та свободи повинні їм відповідати, і вони є правовою основою для створення інших прав та свобод, які їх деталізують. Конституційні права та свободи є нормами, що діють безпосередньо та гарантовані захистом [2, с. 49].

Одним з ключових прав людини є гарантія права на справедливий та незалежний суд, що визначається як право на правосуддя. Суть цього права включає ряд елементів. Право на судовий захист є громадянським правом, яке забезпечує юридичний захист особи від дій окремих осіб та держави, запобігаючи свавіллю. Саме незалежні та неупереджені суди мають відігравати вирішальну роль у захисті прав людини, вирішуючи спори, тлумачачи закони та притягаючи владу до відповідальності [3, с. 81].

Конституція України надає ряд гарантій, включаючи право на судовий захист (ст. 55). Згідно з цією статтею, права та свободи людини й громадянина мають бути захищені в судовому порядку. Відмова суду розглядати позови та заяви, подані відповідно до законодавства, порушує право на судовий захист, що є неприпустимим згідно зі ст. 64 Конституції України.

Конституція України (ст. 55) гарантує невід'ємне право громадян на судовий захист у разі порушення їхніх конституційних прав. Це становить основний принцип судового захисту, сприяючи забезпеченню законності та захисту прав людини й громадянина. Згідно з цією статтею, кожен громадянин має право звертатися до суду у разі порушення його прав та отримувати можливість захистити їх від свавілля як окремих осіб, так і державних органів.

Необхідно постійно підтримувати та поліпшувати процес захисту прав і свобод людини. Держава та суспільство повинні бути зацікавлені максимально забезпечувати права та свободи громадян, оскільки це не тільки важливо для кожної особи окремо, але й спрямовано на створення умов для нормального життя всього суспільства та покращення його стану [4, с. 24].

Судова влада України має важливе значення для стабілізації держави та її інтеграції в Європу. Одна з проблем забезпечення прав людини, зокрема соціальних, полягає в тому, що конституційні норми не завжди чітко визначають, як вони повинні застосовуватися та захищатися.

Застосування конституційно-правового регулювання є необхідним для розвитку суспільства, оскільки воно гарантує захист прав людини, а також сприяє економічному та соціальному розвитку.

Деякі положення Конституції України, що стосуються прав та свобод громадян, не відповідають сучасним політико-правовим та соціально-економічним умовам. Проблеми дотримання прав людини в соціальній сфері, розвиток правового регулювання соціальної політики та економічна ситуація в Україні розглядалися як негайні політичні питання, а не системні диспропорції, які потрібно вирішити.

Отже, для вступу до ЄС Україна повинна відповідати певним критеріям, включаючи дотримання прав людини. Це вимагає реформування судової системи, забезпечення свободи засобів масової інформації та сприяння розвитку громадянського суспільства. Однією з основних проблем в Україні залишається відсутність належної реалізації правових засад взаємодії громадянського суспільства й органів публічної влади на рівні положень Основного закону. Основним формами співвідношення інститутів громадянського суспільства та держави має стати відкрита співпраця та консенсус [5, с. 114].

Євроінтеграція наближає національне законодавство України до міжнародних стандартів і забезпечує більш прозорий та демократичний розвиток країни. На результативність захисту прав людини в Україні впливають різні фактори, такі як політична воля, рівень розвитку громадянського суспільства та ефективність правоохоронних органів.

Література

1. Конончук І.М. Конституційно-правове регулювання інституту конституційної скарги в Україні. *Історико-правовий часопис*. 2022. № 2(19). С. 12-17. DOI: <https://doi.org/10.32782/24094544/2022-2/2> (дата звернення: 16.01.2024).

2. Макеєва О.М. Права людини в системі базових європейських цінностей. *Юридичний вісник*. 2022. Т. 2, № 63. С. 48–55. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.63.16709> (дата звернення: 16.01.2024).

3. Череватюк В.Б. Верховенство права як метод захисту прав людини. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2023. № 2(67). С. 79-86. DOI: [10.18372/2307-9061.67.17846](https://doi.org/10.18372/2307-9061.67.17846) (дата звернення: 19.01.2024).

4. Сопільник Р. Тенденції розвитку цивільно-правової політики України в умовах євроінтеграції: порівняльно-правовий аспект. *Академічні візії*. 2021. № 1. С. 23-30. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/4> (дата звернення: 16.01.2024).

5. Правова свідомість і правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: колективна монографія / за заг. ред. О.М. Макеєвої. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. 172 с.